

Årsmelding for 2004

1. Innledning

Norges kulturvernforbund ble dannet 24. oktober 1994 ut fra et ønske om å styrke samarbeidet mellom de frivillige kulturvernorganisasjonene, og mellom offentlig forvaltning og disse organisasjonene. Arbeidsområdet omfatter både kulturminnevern, historie og museumsvirksomhet.

Kulturvernforbundet skal arbeide for å styrke kulturvernets rolle i norsk samfunnsliv ved å

- øke kjennskapen og interessen for historie og kulturvern,
- støtte arbeidet for registrering, innsamling, vern, bruk og formidling av kulturminner,
- bedre rammevilkårene for kulturvernet.

Kulturvernforbundet er fellesorgan for medlemsorganisasjonene, samordner saker av felles interesse og fremmer slike saker for myndighetene. Videre rådgis og informeres medlemsorganisasjonene etter behov, og det arbeides for å styrke kontakten mellom medlemsorganisasjonene.

I 2004 endret vi navn fra Kulturvernets Fellesorganisasjon til Norges kulturvernforbund.

Vi har fortsatt hatt en utstrakt kontakt med myndighetene i 2004, men har også videreført arbeidet med å utvikle kontakten med og mellom medlemsorganisasjonene.

2. Medlemmer

Kulturvernforbundet hadde følgende 19 medlemsorganisasjoner i 2004: DIS-Norge, HIFO - Den norske historiske forening, Forbundet KYSTEN, Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber, Fortidsminneforeningen, Landslaget for Lokalhistorie, Landslaget for Lokalhistorie i Skolen, Landslaget for Lokal- og Privatarkiv, Norges Husflidslag, Norsk Folkeminnelag, Norsk Forening for Fartøyvern, Norsk Fyrhistorisk Forening, Norsk folkedraktforum, Norsk Skipsfartshistorisk Selskap, Norsk Jernbaneklubb, Rutebilhistorisk Forening, Norsk Slektshistorisk Forening, Museumsbanerådet og Norges Metallsøkerforening. De to sistnevnte ble tatt opp som medlemmer i 2004. Medlemsorganisasjonene har til sammen rundt 185.000 medlemmer og 1.300 lokale- og regionale lag ved årets utgang. Det har også vært medlemsvekst i flere av våre medlemsorganisasjoner i 2004.

3. Landsmøte 2004

Vi videreførte ordningen med å arrangere seminar i tillegg til å behandle ordinære årsmøtesaker på vårt landsmøte. Årets møte ble avholdt på Victoria Hotell i Fredrikstad 23. – 25. april med i alt 36 deltakere fra 11 medlemsorganisasjoner. I tillegg hadde vi besøk fra Norges museumsforbund og Sveriges Hembygdsförbund. Første dag ble vi ønsket velkommen av varaordfører Wenja Ringen og hadde politisk foredrag ved statssekretær Yngve Slettholm i Kultur- og kirke departementet med etterfølgende diskusjon.

Lørdag var det først seminar med tema "Hvordan presenterer vi oss på internett" ved eksterne rådgivere: informasjonssjef Øistein Øisjøfoss og innholdskonsulent Arild Tjomsland. Beste medlemsside ble kåret, i år ble dette Norsk Fyrhistorisk Forening. Etter lunsj behandlet vi årsmøtesakene og hadde omvisning i Gamlebyen ved Svein Eliassen. Festmiddagen var i Commandantgaarden i Gamlebyen. Søndag var det ekskursjon med tema "Nedre Glomma – Norges Klondyke? Teglverks- og sagbruksindustrien langs Glomma 1850 – 1910" ved Svein Skahjem.

4. Styret

Frem til årsmøtet i april hadde styret følgende sammensetning:

Johan Sigfred Helberg, leder (Fortidsminneforeningen)
Jan Solberg nestleder (DIS-Norge)
Anders Linnerud, medlem (Norsk Jernbaneklubb)
Birger Lindanger, medlem (Landslaget for Lokalhistorie)
Jan H. Arntzen, medlem (Norsk Forening for Fartøyvern)
Solveig Torgersen Grinder, medlem (Norges Husflidslag)
Gudveig Henryette Aaby, varamedlem (Landslaget for Lokalhistorie i Skolen)
Sigmund Larsen, varamedlem (Forbundet KYSTEN)
Bjørn Andersen, varamedlem (Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber)

Etter årsmøtet har styret hatt følgende sammensetning:

Johan Sigfred Helberg, leder (Fortidsminneforeningen)
Jan Solberg, nestleder (DIS-Norge)
Anders Linnerud, medlem (Norsk Jernbaneklubb)
Birger Lindanger, medlem (Landslaget for Lokalhistorie)
Solveig Torgersen Grinder, medlem (Norges Husflidslag)
Gudveig H. Aaby, medlem (Landslaget for lokalhistorie i skolen)
Sigmund Larsen, medlem (Forbundet KYSTEN)
Bjørn Andersen, varamedlem (Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber)
Torveig Dahl, varamedlem (Landslaget for Lokal- og Privatarkiv)

Det er avholdt styremøter 8. februar, 25. – 26. september og 3. desember.

Ordringen med et **arbeidsutvalg** bestående av leder, nestleder og generalsekretær ble videreført. Arbeidsutvalget (AU) har fullmakt til å gjøre vedtak i den løpende driften innenfor de strategiske planer, årlige virksomhetsplaner og andre prinsipielle retningslinjer styret har vedtatt, og i større saker hvor styret har delegert myndighet til AU etter enkeltvedtak. Styret ønsket å tydeliggjøre sterkere enn tidligere at styrets ansvar er de mer overordnede spørsmål, retningsvalg, strategiplaner etc, samt enkeltsaker som enten har elementer av slike valg i seg eller av andre årsaker fremstår som viktige. På denne måten ønsket styret å formalisere og styrke støtteapparatet rundt generalsekretæren som vår eneste ansatte. AU har dels hatt faste, ukentlige telefonmøter eller arbeidet pr. e-post.

Styremøtet 8. februar ble avholdt i forbindelse med et **ledermøte**, hvor to representanter, fortrinnsvis leder og generalsekretær/daglig leder/sekretær ble invitert til seminar om samarbeid med næringslivet, i tillegg til at aktuelle saker ble diskutert.

Styremøtet 25. – 26. september var et **styreseminar** som ble avholdt i Trondheim. Hensikten var å styrke kontakten mellom styremedlemmene og dermed også styret som kollegium, gi styremedlemmene økt kjennskap til hverandres organisasjoner, samt å skape mulighet for å behandle temaer mer inngående enn det er mulig på ordinære styremøter. Dette er fjerde gang at det blir avholdt et slikt seminar. På samlingen evaluerte styret landsmøtet, diskuterte det politiske arbeidet, fokuserte på styrets arbeidsform, strategi og virksomhetsplan for styreperioden. I tillegg var styret på ekskursjon til Løkken Verk og

Thamshavnbanen og fikk et inntrykk av hvordan kulturminnene her ble bruk aktivt for å skape ny økonomisk aktivitet.

Det har totalt vært oppe 25 saksposter i løpet av året. Dette er færre enn i fjoråret.

Blant de saker styret har hatt til behandling har vært:

- Høringssaker og politisk arbeid (ref pkt 9 og 10)
- Politisk arbeid for å bedre rammebetingelsene for det frivillige kulturvernet, herunder mva-refusjon og Frifond
- Stortingsmelding om kulturminnepolitikken
- Internasjonalt samarbeid
- Videreutvikling av websidene
- Videreutvikling av kontakten med og mellom medlemsorganisasjonen
- Den norske kulturminnedagen
- Statsbudsjett 2005
- Planer, budsjett og regnskap

5. Valgkomité og revisor

Frem til årsmøtet i april hadde valgkomiteen følgende sammensetning:

Anders Kirkhusmo, leder (Landslaget for Lokalhistorie)

Erik Henning Edvardsen, medlem (Norsk Folkeminnelag)

Bjørn Falck Russenes, medlem (Rutebilhistorisk Forening)

Etter årsmøtet har valgkomiteen hatt følgende sammensetning:

Jan H. Arntzen, leder (Norsk Forening for Fartøyvern)

Erik Henning Edvardsen, medlem (Norsk Folkeminnelag)

Bjørn Falck Russenes, medlem (Rutebilhistorisk Forening)

Revisor har vært Trond Syversen hos Revisjon 1 Nor AS statsautoriserte revisorer. Revisor ble gjenvalgt på årsmøtet.

6. Sekretariat

Pål Giørtz har vært ansatt som generalsekretær i hel stilling hele året. Unni Blegen Walhovd har vært ansatt i 60 % stilling i sekretariatet til Den norske kulturminnedagen. Det har ikke vært andre ansatte eller benyttet timehjelp utover engasjert ekstern faglig assistanse til websidene og noe regnskapshjelp i forbindelse med årsavslutning. Det at vi har midler til kun én ansatt til å ivareta våre fellesfunksjoner, er den viktigste rammebetingelsen for vårt aktivitetsnivå. Dette gjør oss sårbare.

Det har ikke vært foretatt investeringer i kontorutstyr i 2004.

Kulturvernforbundet leier kontorer i Stortingsgaten 12 i Oslo i kontorfellesskap med Norsk Forening for Fartøyvern og Den norske kulturminnedagen. Sekretariatet dekker en del administrative gjøremål for Kulturminnedagen, blant annet regnskapsførsel.

Arbeidsmiljøet er godt og det har vært fire dagers sykefravær (rundt 1,75 %) i 2004.

Organisasjonens virksomhet forurenser ikke det ytre miljøet. Vi har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Vi tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn.

7. Økonomi

Etter søknader til Kultur- og kirkedepartementet v/ABM-utvikling og Miljøverndepartementet om kr 600.000 i driftsstøtte fra hvert departement, ble Kulturvernforbundet tildelt henholdsvis kr 234.000 og kr 559.000. I tillegg kommer kontingentinntekter på kr 73.560 og refusjon av de merutgifter endringer av merverdiavgiften pr 1.7.2001 påførte oss i 2003.

Årets resultat er på (ca kr 50.000). Dette skyldes blant annet at det var forutsatt et ledermøte i oktober i budsjettet, noe vi ikke hadde kapasitet til. I tillegg fikk vi en noe høyere mva-kompensasjon enn det som var forutsatt i budsjettet. Regnskapet avspeiler et høyere aktivitetsnivå enn tidligere, og et lavere rentenivå. Det er et økonomisk løft å avvikle landsmøtet som et internatseminar over en helg.

Vi har en relativt solid og oversiktlig økonomi så lenge driftsstøtten blir opprettholdt. Vi har en tilfredsstillende egenkapital. Etter styrets vurdering er forutsetningene for videre drift til stede. Årsregnskapet for 2004 er satt opp under denne forutsetning.

Det vises for øvrig til regnskapet.

8. Representasjon

Nasjonalkomiteen for Den norske kulturminnedagen

Trond Torgvær (Forbundet KYSTEN) og Pål Giørtz representerer Norges kulturvernforbund i nasjonalkomiteen. De er oppnevnt av Miljøverndepartementet for perioden 2004 – 2007. Det har vært møter 1. mars, 9. august (telefonmøte), 25. oktober og 15. desember.

Nordiska Förbundet för Hembygdsarbete

Leder er styremedlem og generalsekretæren er vara for ham i denne nordiske samarbeidsorganisasjonen. Leder deltok på styremøte og årsmøte i København 15. – 17. april.

Frivillighetens samarbeidsorgan (FRISAM)

Generalsekretæren deltok i Frivillighetens samarbeidsorgans kontaktforumsmøte 9. februar og 3. mai og en rundebordskonferanse med forvaltningen og politikerne 28. april. Generalsekretæren satt i en arbeidsgruppe som arbeidet med forslag til en mer hensiktsmessig permanent ordning for mva-kompensasjon for frivillige organisasjoner. I tillegg utnevnte FRISAMs styre generalsekretæren til å sitte i en kommisjon som fikk fullmakt til å dele ut restbeløpet, etter at organisasjonene hadde fått tildelt mva-refusjon etter søknad. Dette arbeidet ble avsluttet like før jul, og mange av våre organisasjoner kom ganske godt ut av dette. Møter i FRISAMs regi har i tillegg vært 11., 15., 24. og 30. mars, 12. mai, 9. juni og 6. september. I tillegg har det vært arbeidet per e-post. FRISAM ble lagt ned i sin daværende form pr 31.12.2004.

Sveriges Hembygdsförbunds riksstevne i Åmål, Dalsland

Generalsekretæren representerte Kulturvernforbundet på Sveriges Hembygdsförbunds riksstevne i Åmål i tiden 20. – 22. mai.

Medlemsorganisasjonenes årsmøter og andre arrangementer

Leder deltok ved Fortidsminneforeningens representantskapsmøte i Stavern 4. – 6. juni. Generalsekretæren deltok ved Forbundet KYSTENS jubileumsseminar 17. september på Sjøfartsmuseet i Oslo.

Generalsekretæren hadde en hilsen i stevneprogrammet til Rutebilhistorisk Forenings stevne og årsmøte i Haugesund.

Generalsekretæren sitter i en referansegruppe i et prosjekt om kompetansekartlegging i frivillige organisasjoner i regi av Forbundet KYSTEN.

Fellesforum for kulturorganisasjoner

Dette er et uformelt møtested for en rekke organisasjoner innen kulturlivet, både frivillige organisasjoner, fagforeninger, arbeidsgiver/bransjeorganisasjoner og venneforeninger. Forumet møtes ved behov. Generalsekretæren deltok på kulturpolitiske debattmøter 9. januar, 12. mars, 9. september og 10. oktober i Oslo.

Forum for kultur og næringsliv

Vi hadde daglig leder for Forum for kultur og næringsliv som foredragsholder på vårt ledermøte 8. februar. Leder og generalsekretæren har deltatt ved medlemsmøter og seminarer i Forum for kultur- og næringsliv.

Annen representasjon

Generalsekretæren deltok og var en av foredragsholderne på et møte i arbeidsgruppen for natur, friluftsliv og kulturmiljø under Nordisk Ministerråd i Stockholm 25. februar.

Leder og generalsekretær representerte Kulturvernforbundet ved Norges museumsforbunds landsmøte 9. – 11. september i Kristiansand.

Generalsekretær deltok på seminar arrangert av Riksantikvaren og NVE om kulturminner i vassdrag på Norsk Skogmuseum i Elverum 13.-14. september.

Leder og generalsekretæren deltok på seminar – ”Læring for alle” arrangert av ABM-utvikling 27. september i Oslo.

Generalsekretæren var seminarleder på seminar arrangert av FRISAM, Forbundet KYSTEN og Naturvernforbundet om frivillighet i Russland på Norsk Folkemuseum 1. oktober.

Generalsekretæren deltok på konferanse om kunnskapsbehov i kultursektoren arrangert av Norges forskningsråd 21. oktober i Oslo.

9. Kontakt med myndigheter

Norges kulturvernforbund er i stadig kontakt med ulike offentlige myndigheter, både av formell og uformell art. Følgende er noen av de formelle kontaktene i 2004:

Norsk kulturminnefond

Vi koordinerte kontaktmøte mellom ledelsen i Norsk Kulturminnefond og de frivillige organisasjonene 15. oktober. Generalsekretæren deltok på idédugnad hos kulturminnefondet på Røros 26. – 27. oktober.

I forbindelse med innspill til statsbudsjett 2005, ba vi Stortingets energi- og miljøkomite på høringsmøtet 10. november om at fondskapitalen ble økt. Vi fikk støtte for dette hos Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, men dette fikk ikke plass innen budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Kontakt med Kultur- og kirkedepartementet

Vi fulgte opp statssekretær Yngve Slettholms deltakelse på vårt landsmøte i Fredrikstad i brev av 11. mai hvor vi ba om et oppfølgende møte med kulturavdelingen. Dette ble, etter en del frem og tilbake, avholdt først 11. november, hvor leder og generalsekretær presenterte oss. Her ble diskutert vanskeligheter ved en utvidelse av Frifond til våre virksomheter og det videre arbeidet fremover. Dette arbeidet tas med videre inn i 2005.

Kontakt med Miljøverndepartementet

Vi skrev 18. juni til den nye statsråden Knut Arild Hareide og gratulerte med utnevnelsen. Allerede 7. juli ble vi innkalt til kontaktmøte sammen med Fortidsminneforeningen, Forbundet KYSTEN og Norsk Forening for Fartøyvern. På møtet orienterte vi om våre virksomheter. Den 8. september hadde vi et oppfølgingsmøte, hvor vi kom med innspill til den kommende stortingsmeldingen om kulturminnepolitikken. Dette ble fulgt videre opp med et møte med departementets kulturminneavdeling 11. november hvor vi diskuterte våre innspill videre.

Riksantikvaren

Vi har vært representert på møter i Riksantikvarens Utviklingsnett 14. januar, 10. mars, 21. april, 3. juni, 14. oktober, 21. oktober og 8. desember. Generalsekretæren var blant foredragsholderne på møtet 8. desember.

Statsbudsjett 2005

I forbindelse med at Stortinget skulle behandle regjeringens forslag til statsbudsjett 2005, ba vi om å få delta på energi- og miljøkomiteens budsjettføring 10. november. Her tok vi opp den foreslått nedskjæringen av bevilgningen til fartøyvernet, og manglende opptrapping av fondskapitalen til Norsk Kulturminnefond. Resultatet ble at fartøyvernsbevilgningen ble økt, men vi fikk bare støtte hos opposisjonspartiene med hensyn til kulturminnefondet.

10. Formelle høringsuttalelser

Kulturvernforbundet har avgitt formelle høringsuttalelser om

- St.meld. nr. 48 (kulturmeldingen) i brev av 2. februar og 8. mars til Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomite.
- Innspill til Kultur- og kirke departementets arbeid med fordeling av mva-kompensasjon for 2004, i brev av 3. september.

11. Den norske kulturminnedagen

Kulturvernforbundet har sekretariatsansvaret for Den norske kulturminnedagen. Nasjonal-komiteen for kulturminnedagen har instruksjonsmyndighet, er premissleverandør og økonomisk ansvarlig for arbeidet. Vi har to representanter (ref pkt 8) i komiteen. Sekretariatsansvaret medfører en del administrative oppgaver for generalsekretæren.

12. Medlemsinformasjon

I 2004 ble det utgitt 4 medlemsinformasjoner. Dette er færre enn i 2003. Disse sendes normalt ut i etterkant av årsmøte og styremøtene, eller ved behov ut over dette avhengig av sekretariatets kapasitet. Medlemsinformasjonene vil bli videreført i 2005.

I tillegg er det blant annet sendt brev av orienterende art til medlemsorganisasjonene:

- Brev av 13. mars, 10. juni og 20. september om mva-kompensasjon.
- Brev av 7. juni om markeringer i forbindelse med unionsoppløsningen 1905.

I tillegg har generalsekretæren veiledet og gitt råd til flere medlemsorganisasjoner både innenfor administrative og politiske spørsmål, særlig i forbindelse med søknad om mva-kompensasjon.

Det har ved ujevne mellomrom vært avholdt møter mellom de daglige lederne i de medlemsorganisasjonene som har ansatt personale.

På våre websider er det blant annet peker til de medlemsorganisasjonene som har egne websider. For de uten egne websider er det utarbeidet egne informasjonssider. Norsk Folkeminnelag har sine web-sider innenfor våre sider.

13. Internasjonalt samarbeid

Kulturvernforbundet er medlem av nettverket "European Network for the Voluntary Arts" i samarbeid med paraplyorganisasjonene Voluntary Arts Network og Amatörkulturens Samrådsgrupp. Vi har ikke deltatt i møter i nettverket i 2004.

Kulturvernforbundet er medlem av Nordiska Förbundet för Hembygdsarbete. I løpet av året har det vært avholdt årsmøte og et styremøte, hvor vi også har deltatt (se pkt 8 Representasjon).

Oslo, 4. februar 2005

Johan S. Helberg
leder

Jan Solberg
nestleder

Anders Linnerud
medlem

Birger Lindanger
medlem

Solveig T. Grinder
medlem

Gudveig H. Aaby
medlem

Sigmund Larsen
medlem

Bjørn Andersen
varamedlem

Torveig Dahl
varamedlem

Pål Giørtz
generalsekretær